

© KRIS THIELEMAN

WIE HOUDT HET HOOFD BOVEN WATER?

De cijfers van de bedrijfseconomische boekhouding Tiber van het boekjaar 2015 bewijzen dat de melkveehouders technisch nooit betere resultaten konden voorleggen. De melkproductie per koe ging er fors op vooruit, met een lager krachtvoerconsumptie per liter melk. De scherpe daling van de melkprijs die in 2014 werd ingezet, leidde echter tot een dramatisch inkomensresultaat. Gerekend aan de melkprijs van juni 2016 slaagt maar 14% van de melkveehouders erin om de facturen en de leningen te betalen. – *Dirk Audenaert, landbouwconsulent Boerenbond*

We baseren onze cijfers op de gespecialiseerde melkveebedrijven van de startmaanden december, januari en maart. Hierbij selecteren we enkel de bedrijven die reeds 3 jaar in de Tiber-boekhouding meedraaien zodat de groep volledig identiek blijft. Heel wat bedrijven in onze boekhouding zijn gemengde bedrijven, maar die zijn niet meegenomen in deze berekening om een meer correcte vergelijking te kunnen maken.

Melkproductie per koe stijgt fors

Uit tabel 1 blijkt dat de gespecialiseerde bedrijven gemiddeld 100 000 l meer zijn gaan leveren tijdens de voorbije 2 jaar. Op koeniveau zien we allang een jaarlijkse productiestijging van 100 l/koe. In 2015 zien we nagenoeg een verdubbeling en een stijging van 200 l per koe. Het einde van het quotum en de goede ruwvoer-kwaliteit zijn ongetwijfeld de belangrij-

ste redenen waardoor we dit resultaat kunnen verklaren. Met dit ruwvoer konden we in 2015 3690 l ruwvoermelk per koe produceren, het hoogste cijfer dat we ooit behaalden in de Tiber-boekhouding.

Kostprijs daalde fors

De kostprijs blijft een cruciale factor in het rendement van het bedrijf. De voorbije 2 jaar zagen we een duidelijke daling van de kostprijs. We keerden anderzijds niet terug naar de oude niveaus. In 2015 lag de kostprijs immers nog steeds 3,5 euro/100 l hoger dan in het vorige 'rampjaar' 2009.

In tabel 2 is weergegeven door welke kostenposten de daling van de kostprijs de laatste 2 boekjaren kan worden verklaard. Het gaat hierbij over de kostprijs per 100 l melk, inclusief de kostprijs van het bijbehorende jongvee.

Eenzijds is er de daling van de voederkosten waarbij de daling van de krachtvoerkosten de doorslaggevende factor is. De krachtvoerkosten per 100 l daalden de voorbije 2 jaar met 12% door de lagere prijs van het krachtvoer (- 40 euro/ton). Een sterkere daling van de krachtvoerkosten kwam er niet door de beperkte daling van de aankooprijzen van bijproducten in 2015 (vooral perspulp) en door de mineralenverstrekking die wel op peil moet blijven. Iets lagere ruwvoerkosten zijn ook te verklaren door ruime en kwalitatief goede opbrengsten van gras en maïs per ha de laatste 2 jaar. Er moest minder maïs worden aangekocht en dit kon ook aan lagere prijzen.

Wat brengt 2016?

Voor 2016 is het voor veel melkveehouders bang afwachten hoe hoog de ruwvoederkosten zullen zijn. De maïsop-

brengt zal op veel bedrijven bedroevend zijn en de regenperiode tijdens de periode juni-juli zorgde voor een te laat gemaaid grassnede. De voerkosten zullen hierdoor ongetwijfeld oplopen en een iets goedkopere krachtvoerkost ten opzichte van 2015 volledig tenietdoen. Een juiste ruwvoerplanning wordt daarom erg belangrijk en een teveel aan jongvee maakt dit extra pijnlijk.

De lagere vaste kosten zijn de tweede belangrijkste reden van de kostprijsdaling. De bezetting in de melkveestall ligt een stuk hoger, waardoor meer liters melk per ligbox worden geproduceerd. Hierdoor kan een verdunding van de vaste kosten per geproduceerde liter gerealiseerd worden. In de berekening van de vaste kosten wordt de laatste jaren ook een variabel (fictief) interestpercentage toegepast. Dit cijfer daalde de laatste 3 jaar van 5% naar 3,3% en 2,93%, wat een weerspiegeling is van de lagere rentes in de markt. De kostprijs (= interest) van geld is de laatste jaren steeds goedkoper geworden. De overige kosten zoals gezondheid, vruchtbaarheid, milieu, energie of onderhoud zijn per 100 l melk nauwelijks gewijzigd. Deze kostenposten worden om die reden niet in tabel 2 weergegeven.

Facturen betalen

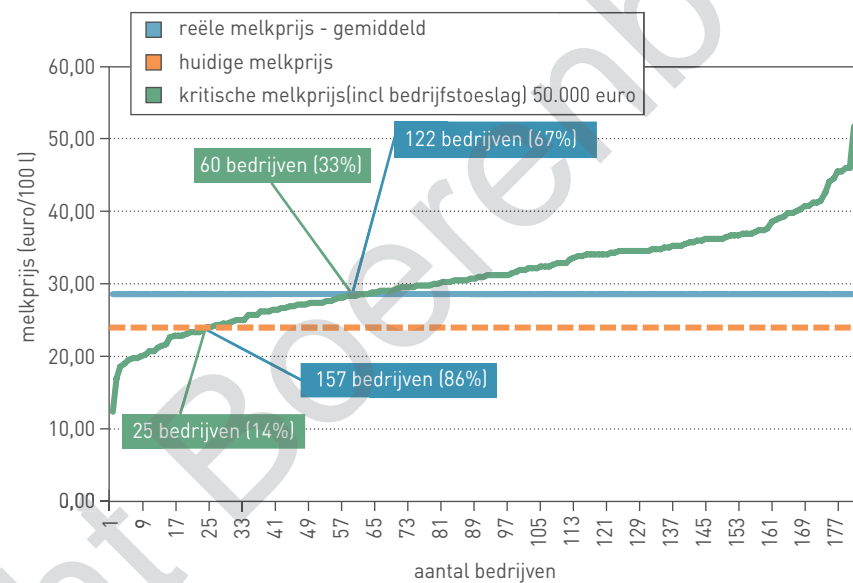
In de Tiber-boekhouding wordt naast de berekening van het arbeidsinkomen ook steeds meer aandacht besteed aan het berekenen van de financiële kengetallen. We gaan hierbij dieper in op de kritische opbrengstprijs. Dit is de melkprijs die een bedrijf moet ontvangen om alle werkelijke uitgaven te kunnen betalen. Hierbij wordt rekening gehouden met de ontvangen premies en met eventueel inkomen van andere bedrijfstakken. Bij de uitgaven worden alle facturen en de pacht verrekend, aangevuld met de werkelijk betaalde leninglast. In figuur 1 is de kritische opbrengstprijs van alle individuele gespecialiseerde melkveebedrijven weergegeven van laag naar hoog (groene lijn). Bij de berekening wordt een budget van 50.000 euro ingecalculeerd dat nodig is voor de betaling van de sociale bijdragen, belastingen en

Tabel 1 Melkproductie gespecialiseerde melkveebedrijven - Bron: Tiber

	2013	2014	2015
Melkproductie bedrijf (l)	755.746	789.263	851.506
Melkproductie per koe (l)	8.161	8.274	8.451
Kg krachtvoer/100 l	28,3	27,3	27
Liter ruwvoermelk per koe (l)	3.316	3.549	3.690

Tabel 2 Kostprijs per 100 l melk op gespecialiseerde melkveebedrijven inclusief jongvee - Bron: Tiber

	2013	2014	2015
Variabele kosten (euro)	21,5	20,96	20,12
Krachtvoer	9,87	9,27	8,77
Ruwvoer	6,17	6,11	5,95
Vaste kosten (euro)	11,05	11,2	10,4
Totale kosten (euro)	32,55	32,16	30,52

Figuur 1 Kritische opbrengstprijs bij een budget van 50.000 euro op 182 gespecialiseerde melkveebedrijven (boekjaar 2015) - Bron: Tiber

privé-uitgaven. Je kan stellen dat dit budget samengesteld is uit 36.000 euro privé-uitgaven (de kostprijs van een gemiddeld gezin in Vlaanderen), aangevuld met een bedrag van 14.000 euro voor sociale bijdragen en belastingen. Uiteraard kan dit benodigd budget zeer sterk verschillen van bedrijf tot bedrijf en dan is het van belang het juiste cijfer te kiezen; op de individuele financiële bladzijde zijn verschillende scenario's uitgerekend. De blauwe lijn ligt op het

niveau van de gemiddelde uitbetaalde melkprijs voor het boekjaar 2015, namelijk 28,82 euro per 100 l melk. De stippellijn is het prijsniveau van de uitbetaalde BCZ-melkprijs in juni 2016, 23,51 euro/100 l.

Wie een kritische kostprijs heeft die hoger ligt dan deze melkprijs was in 2015 niet in staat om alle financiële verplichtingen van het bedrijf te voldoen. Ofwel kan je dit oplossen met een inkomen van een buitenshuis werkende partner, door spaargeld te gebruiken of door in te boeten op het gezinsbudget. Geen enkel van deze oplossingen is een gezonde situatie, maar het is wel de realiteit. In 2015 zijn er wel een aantal specifieke elementen te vermelden die nefast waren voor de inkomsten en een hogere kritische melkprijs tot gevolg hadden: de latere en verminderde uitbetaling van de premies, de hoge bedragen voor sociale

.....
 Nog één op de 7
 melkveebedrijven kan
 alle facturen betalen.

SLIMMER BOEREN MET CIJFERS

bijdragen en belastingen en de opbouw van de veestapel van de groeiende bedrijven (meer koeien en meer jongvee). Om van de superheffing nog maar te zwijgen ...

In figuur 1 (p. 31) zie je dat in 2015 al 67% van de bedrijven er niet in slaagde om

een budget van 50.000 euro te voorzien voor sociale bijdragen, belastingen en privé-uitgaven. Leggen we de lijn van de melkprijs op het huidige niveau (juni 2016, 23,5 euro per 100 l), dan zien we dat slechts 14% van de bedrijven erin slagen om onder deze lijn te blijven. Alleen

bedrijven met een zeer beperkte leningslast (bijvoorbeeld einde carrière) of met andere inkomsten, slagen er nog in om alles rond te krijgen. De financiële kengedaten, die nu duidelijker te vinden zijn in de Tiber-boekhouding, moet je zeker nakijken, kennen en opvolgen.

In 2015 slaagde al 67% van de melkveebedrijven er niet in om een budget van 50.000 euro te voorzien voor sociale bijdragen, belastingen en privé-uitgaven.

Huidige stand van zaken

Nooit hebben de melkveebedrijven technisch een beter resultaat kunnen voorleggen dan in 2015. De kostprijs kon op veel bedrijven worden gedrukt door lagere voerkosten en een betere stalbezetting. Bij de huidige melkprijs in 2016 zijn evenwel nog maar een beperkt aantal bedrijven in staat iedereen te betalen. Het is duidelijk dat een aantal melkveebedrijven echt op het tandvlees zit en dit niet lang meer kan volhouden. De dramatische maïsvelden zorgen voor bijkomende stress. De discussie op sectorniveau is één zaak, op bedrijfsniveau moet je zelf aan de slag om de crisis het hoofd te bieden. De cijfers in je Tiber-boekhouding kunnen hierbij zeker helpen. ■